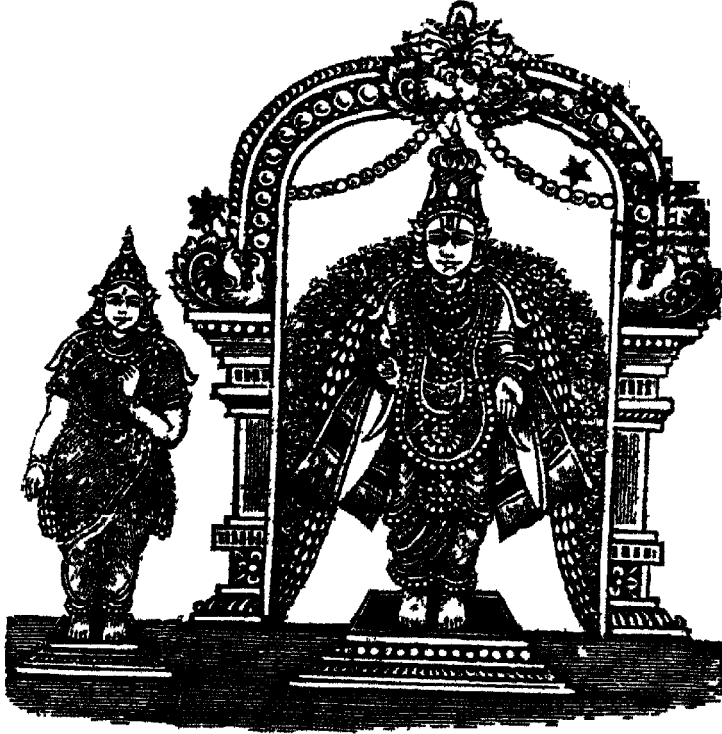

శ్రీ

శతాలంకార నిదర్శనమ్

నామ

శ్రీపార్థసారథి శతకమ్.

విజయతాం శ్రీపార్థసూతః

పండిత శ్రీ దేవశిఖామణి అలహియాసింగ రార్య

విరచితమ్

చెన్నపురి

ఆనందముద్రణాలయే ముద్రితమ్.

1925

శ్రీః

ఘన స్తనవిన్దనై ర్జఘనపేన తాజల్పనైః

నితమ్బభరకర్తనైః కృతమలంకృతీనాం శతమ్ ।

ఘరం సుభగయామ్యహం హరిగుణోఘనిర్వర్ణనై

రలంకృతిరలుకృతేస్సఖలు దేవదేవః ప్రభుః ॥

కేవలం భక్తిభావేన భగవత్స్తుతిరూపతః ।

కృతా కృతి రియం నవ్యా భూయాద్భువి సతాం ముదే ॥

“యే నామ కేచిదిహ నః ప్రధయన్త్యవజ్ఞాం

జానన్తి తే కిమపి తాన్ ప్రతి నైష యత్నః

ఉత్పత్స్యతే మమతు కోఽపి సమానధర్మా

కాలోహ్యాయం నిరవధి ర్విపులాచ పృథ్వీ ”

మహాకవిర్భవభూతిః.

TO

Rao Bahadur

V. Ranganadham Chetty Garu,

(Proprietor, Ananda Press, Madras.)

Dharmakartha,

Sree Parthasarathy Swami Devasthanam, Triplicane,
and Temples at Sreeperumbudur and Singaperumal Koil,

Founder of Sree Venkateswara Students' Hostel,
Triplicane.

Member of the Senate, University of Madras.

A sincere devotee and an enthusiastic
Religious worker, whose activities are all
characterised by love of Religion, Charity
and Education.

This devotional poem is dedicated as a
mark of gratitude and esteem by

His friend and admirer

PANDIT

D. ALASINGARACHARYAR

శ తా లం కార ని ద ర్శ న హా వ

శ్రీ పార్థ సారథి శతకమ్.

ఉపమా

బాహుదణ్డోద్ధృతశ్చైరేః కశాదణ్డా స్స వాతు షః
యో భాతి యమునాసోత స్సంభూతామ్యాజనాలవత్ || 1

అనన్వయః

సాన్దర్యామృత శేవధిః సుమచసాం సాభాగ్యభూమావధిః
శృంగారైకనిధి స్సునిర్భరమహః లావణ్యపాధోనిధిః |
సత్యజ్ఞాన సుఖాత్మికా శుభకరీ దివ్యాకృతిస్తావకీ
త్వద్దివ్యాకృతివత్సమ స్తజగదానందాయ భోభూయతే || 2

ఉపమేమోపమా

త్వత్పాణిద్వితయే త్వదంఘ్రియుగలే
కృష్ణ! త్వదక్షోయ్యగే |
పద్మాసంస్తులయన్తు భజ్గురగుణాన్
యేకేచి దజ్ఞా జనాః |
సవ్యం దక్షిణవత్తథా తదిశరం
సవ్యాజ్జవచ్ఛేతి యత్ |
ప్రత్యేకంతు తయోర్ద్వయోరుపమితిః
సా మే పరం రోచతే ||

ప్రతీపమ్

కృష్ణనామామృతరసే సృదాస్వాదితే సతి |

ద్రాక్షా దధి మధు క్షీర శర్కరాద్యేషు కారుచిః ||

4

రూపకమ్

నూనం యదుకులామ్నోభేః పూర్ణ చంద్రోఽయముద్ధితః |

కుర్వన్ కువలయోల్లాసం తమోరాశిం నిరస్యతి ||

5

పరిణామః

పార్థాశ్వచోదనవిధౌ ప్రయతస్య యస్య

సంగ్రామసీమ్ని చరతః పడపద్మ రేణుః |

స్వర్గాధిరోహణవిధౌ సమ రేహతానాం

సోపానపక్ష్చిరభవత్ స పునాతు కృష్ణః ||

6

ఉల్లేఖః.

భక్తానాం సురపాదపః సుమననాం

సాభాగ్యసీమావధిః |

దైత్యానాం ప్రలయాంతికో వ్రజవధూ

బృద్ధస్య పుష్పాశుగః |

పారాణాం వ్రజబాలకో వరిముని

వ్రాతస్య దైవం పరం |

గోపానాం ప్రియమిత్రమిత్యనుపదం

దృశ్యో హరిః పాతు వః ||

7

స్మరణమ్.

కళిందకన్యా తటినీహృదేషు

గోపాంగనాభిర్విహారన్ మురారిః |

కర్షన్ ముహుస్తత్కబరీం కరేణ

స్తరత్యహో | కాళియశుద్ధనస్య ||

8

భ్రాన్తి

జానుభ్యాం మణికుటిషేషు విచరన్
 సందష్టగవ్యో ముహూ
 స్తత్రాలోక్య నిజాకృతిం క్షీతితలే
 సంభ్రాంతచిత్తస్తథా ।
 మాతః! ణోపి శిశు ర్విడమ్భయతి మాం
 తం దణ్ణయేతి కుఞ్చా
 గోపీనాం స్తయనూవహన్ననుపదం
 మాయాశిశుః పాతు వః॥

9

సద్దేహః

యత్తస్త్వం బలిని గ్రహే నచ హరా
 త్వాం ద్వారకృత్యేఽయజత్
 త్వద్భృత్య స్సచ పాణ్డురాజతనయా
 స్త్వామేవ దూత్యే న్యధాత్ ।
 ఇత్థం తుల్యబలాఢ్యతాం తు యువయో
 రుద్వీక్షమాణస్య మే
 త్వద్భక్తాః ప్రబలా ఉత త్వమితి వై!
 జాతోమహాన్ సంశయః॥

10

అపహ్నుతిః.

న శంఖః పాశ్చజన్యోఽయం పార్థనూతకరే ధృతః ।
 కంరోఽయం దృశ్యతే బాహునిలీనాయా జయశ్రియః॥ 11

ఉత్పేక్షా

పూర్వం ప్రియాప్రణయకోపనివారణార్థ
 మభ్యుద్యతస్య తవ నివృకరాభిమర్శాత్ ।

తస్యాపి కల్పకతరోరజనీతి మన్యే
తాద్వగ్విధస్త్రి భువనప్రథితప్రభావః॥

12

అతిశయోక్తిః.

విద్యుల్లేఖా విలసితవపుః కోఽప్యయం సౌమ్యరూపః।
కాలామ్బోధః స్ఫురతి లవణామ్బోధి వేలాపనేఽస్త్రిణ్।
యోఽయంస్వాక్లాదమృతలహారీముత్స్సృ జన్నాసమంతా ।
ల్లోకా నుజ్జీవయతి నితరాం తప్యమానాన్ భవాగ్నా ॥ 13

తుల్యయోగితా

జయన్తీసంభవం జ్యోతిరద్భుతం భువి భాసతే।
యస్యోదయేఽభిభూతాని తేజాంసి చ తమాంసి చ॥ 14

దీపకమ్.

శౌర్యేణ ప్రభుతా శ్రుతేనచ వయః సత్పాత్రదానైర్ధనం
సాలభ్యేన మహోన్నతి స్సువినయో త్కర్షేణ విద్యాగమః।
జ్ఞానం తత్త్వ వివేచనేనచ సదాచారేణ వంశోన్నతిః
కావ్యశ్రీ ర్హరికీర్తనామృతరసో త్సేకైః పరం శోభతే॥ 15

ఆవృత్తి దీపకమ్.

ధునోతి తమసాం తతిం దహతి దుర్విపత్సంచయాన్
భినత్తి భవబంధనం ఝడితి హన్తి పాపోచ్చయమ్ ।
క్షీణోతి కలికల్తపం క్షపయతి వ్యధాం మానసీ
మహో! సుగుణ వైఖరీ! హరికథామృతాస్వాదనే॥ 16

ప్రతివస్తుపమా.

త్వత్పాదపङ్కుజనివేశిత చిత్తీవృత్తిః
కోవాభికాంక్షతి నిషేవితు మన్యదైవం ।
ఆస్వాదితామలరసాలనవప్రసూన
ఆఘ్రాతు మిచ్ఛతి కిమన్యసుమం ద్విరేఫః॥ 17

సృష్టాంతః

సన్న్వయేఽపి సహస్రశః స్ఫురవరా
 బ్రహ్మాండ రూద్రాదయః
 శ్రేలోక్యైక గురుస్త్వమేవ భగవం
 స్త్వచ్ఛేషభూతాః షణ్ణే ।
 కామం సన్తు హిమాచల ప్రభృతయః
 శ్రేలా సహస్రాధికాః
 శ్రేలోక్యైకనివాసభూ స్ఫురగిరి
 స్తత్పాదలగ్నాః పరే॥

18

నిదర్శనా

విపరిణమతి ధర్మ ద్వేషిణాం కాలయోగః
 స్వయామితి భువనానాం దర్శయిష్యన్యవః
 అకృత సపది సంధ్యాం సైంధవధ్వంసహేతో
 తమిహ సుజనబంధుం షార్థసూతం స్కరామః॥

19

ఘృతి రేకః.

కృష్ణస్త్వం భవకర్షణాదహమపి
 ప్రారబ్ధదుష్కర్తభిః
 దేవ త్యామివ హన్త! మామపి జనాః
 ప్రాహుః పరం నిర్గుణమ్!
 ప్రాయస్సామ్యముదేతి సర్వవిషయే
 ష్వద్య ద్వయోరావయో
 ర్నాథ! త్వం పరమేశ్వరస్త్రి జగతాం
 నాహం మమాపీశ్వరః॥

20

సహాస్తికీః.

పృథాసుతానాం హృది శోకశత్రైః
 స్సమం సముద్భృత్య భువో భరం యః
 తేషాం శ్రియం ధర్మసముచ్ఛయం చ
 దృఢీచకారాత్ర స పాతు కృష్ణః॥ 21

విక్రినోః.

సన్తు సౌజన్యసౌశీల్య శాంతి దాంత్యాదయో గుణాః
 వినాతు భగవద్భక్త్యా నశోభంతే పితృ నృణామ్॥ 22

సహాస్తికీః

శ్లిష్టా మురాశేర్కృదుభిః కరాఞ్చలైః
 ముహుస్తదీయాధరబిమ్బచుమ్బితా
 వ్యామోహాయస్తీ కలకూజితైశ్చ తం
 డ్రేమాయ భూయా న్దురళీ చిరాయ నః॥ 23

పరికరః.

యోఽసౌ కుచేలమునిదైన్యదశాపహారీ
 యో మాసరక్షణపరో ద్రుపదాత్కజాయాః
 యోవా విపన్నకరిరాడ్వరదస్సకృష్ణః
 డ్రేమాణి జృంభయతు నః కరుణాపయోధిః॥ 24

పరికరాఞ్కురః

వక్త్రాగ్రభాగవినివేశితవేణుదణో
 మోహాకులవ్రజవధూపరివీతపార్శ్వః ।
 గుఙ్గావిభూషితగళ శ్శిఖిషిఞ్చచూడః
 కృష్ణః వికర్షతు మదీయమఘస్రకర్షమ్॥ 25

క్షేమః

యశోదయా పరిష్వక్తౌ విజయక్షేమదాయకౌ ।
 యదుత్సాభృత్ప్రియా ఛేవౌ రక్షతాం వః ప్రతిక్షణమ్॥

అప్ర మ్మతప్రకంసా.

విమూఢభావోఽయమహో! దివోకసాం
స్థితేఽపి యత్కృష్ణకథానుధార సే ।
పురాహి దుగ్ధాబ్ధి విమన్థనోద్యమా
ద్వైతైవ దేహశ్రమభాగినోఽభవన్ ॥

27

ప్రస్తుతాంకురః.

ఉద్వేల లావణ్యరసాంబురాశి
నిర్యత్పరీవాహ ఇవాననేంద్రిః!
దింతాంశుభిర్దంతురితం మురారే
ర్కందస్కితం మే శుభ మాతనోతు॥

28

పర్యాయోక్తమ్

తిస్త్వై నమోఽస్తు శతపత్రవిలోచనాయ
సర్వేశ్వరాయ సురకిన్నరసేవితాయ!
యోఽసౌ కుచేల ధరణీసుర ధర్మపత్న్యైః
జీర్ణాంశుక గ్రధనఖేద మపాచకార॥

29

వ్యాజస్తుతిః

నాహం నారదవత్కదాపి కలహ
వ్యాపారబద్ధాదరః
నో రుక్మాంగదవన్నిజార్భకశిర
శ్చేదే కృతపోద్యమా!
నాహం ద్వారి నియుక్తవాన్బలిరివ
త్వాం సర్వలోకేశ్వరమ్
తాదృక్ష్యేవ వివర్ధిసి తవ దయా
నాసాదృశో గాహతే॥

30

వ్యాజనిదా

కృష్ణ! త్వం యదులూఖలే నియమితో
 గోపాంగనాభిః పురా ।

యత్త్వాం దూతముపాగతం చ కురవౌ
 బద్ధం బలాదుద్యతాః ।

నైషాం దోషలవౌఽత్ర! కింతు యమిభి
 ర్దుర్జేయహూపో భవాన్ ।

తేషాం హస్తగతోఽసి యత్తవపరం
 తత్రాపరాధో మహాత్ ।

31

ఆక్షేపః

న వయం విష్ణుపక్షీయాః నచ తం స్తోతుముద్యతాః ।
 సర్వశాస్త్రాగ్రాసారోఽయం నదైవం కేశవాత్పరమ్ ॥

32

విరోధాభాసః

అహోరణీయానపి యో మహీయాన్
 కృపాతరజ్జాః లితోఽప్యభంగః ।
 కృష్ణోఽపి య శ్శుద్ధగుణాభిరామః
 స పాతు మాం గోపశిశుః పరేశః ॥

33

విభావనా

తుదీతంతువినిర్దుక్తా వేమవ్యాపారవర్జితా ।
 విచిత్రా చాతురీ శారే శ్రావదీవస్త్రనిర్మితౌ ॥

34

విశేషోక్తిః

కృష్ణమేఘాఽయముదితోభాను తేజోభిభావుకః ।
 తధావి న తమోవార్తేత్స్యహో! బత! మహాద్భుతమ్ ॥

అసంభవః.

గళే గుంజాహారం శిరసి శిఖిపిచ్ఛంచ కలయన్ ।
 పురా కారవ్యన్వామయతత నియన్తుం నమ బలాత్ ।
 కపసం జానీతే । యమతనుభువా దూత్యన్హితో ।
 గవాంపాలః కశ్చిన్నిజవపుషి విశ్వం ప్రకటయేత్ ॥ 36

అసంగతిః.

మురహర! జగదీశ! దీనబంధో!
 కమిదమిహ । త్వయి దృశ్యతే విచిత్రమ్ ।
 సతజన నయనాశ్రుబిందుపాతా ।
 త్తవ హృదయం భజతే యదార్ద్రభావమ్ ॥ 37

విషమమ్

హేకృష్ణ! కైటభరిపో! కమలాయతాక్షు!
 లోకాద్భుతం తవ చరిత్ర మహాం! విచిత్రం ।
 పుణ్యాన్ జనాన్ సమభిరక్షీతు మర్థిత స్త్వం
 దేవైః పురా నిఖిలపుణ్యజనానహాన్షీః ॥ 38

సమమ్

త్వామన్తరా నఖిలు మే పరదైవమన్యత్ ।
 నోమాదృశోఽపి దయసీయ ఇహాస్థితేఽన్యః ।
 దైవాదియం సముచితా ఘటనా ప్రవృత్తా
 కిం త్వం తథాపి భగవన్! సముపేక్ష సే మామ్ ॥ 39

విచిత్రం

తస్మై విచిత్రచరితాయ నమోఽస్తు నిత్యం
 కృష్ణాయ కోమల కిశోరపపుర్ధరాయ ।
 యోఽయం ప్రకాశయితుమాత్మ పరాపరత్వ
 మూరీచకార భువి గోపశిఖుస్వరూపమ్ ॥ 40

అధకమ్

అవహా ! విశాలతా పార్థరథకూబరదారుణః ।
 యజ్ఞే దేవే సలీనో హరి స్త్రైలోక్యధారకః ॥ 41

అల్పమ్

అహోరణీయానిత్యేవ వేదై స్సంకీర్త్యతే భవాన్ ।
 తథాపి మన్ననఃకోశే యన్న మాతి తదద్భుతమ్ ॥ 42

అన్యోన్యమ్

పే దేవదేవ ! తవ దివ్యగుణప్రకర్షాన్
 ప్రఖ్యాపయన్తి సతతం శ్రుతయ స్సమస్తాః ।
 తాసాం చ సత్యపరతాం ప్రథయన్తినాథ
 లోకో త్తరాణి చరితాని తవాద్భుతాని ॥ 43

విశేషః

అవహా! భాగ్యం వ్రజస్త్రీణాం యద్భ్రహ్మజ్ఞానభూమిషు ।
 అస్తర్భహిః పురః పశ్యా త్సర్వత్ర స పరః పుమాన్ ॥ 44

వ్యాఘాతః

సాసాత్కరోఽహమితి తే యది మయ్యుపేక్షా
 సోహం దయావిషయవవ హి తర్హి నాథ ।
 దుర్వారఘోర దురితౌఘపరిప్లుతానాం
 సాపక్షయాయ ఖలు తే భువనేఽవతారః ॥ 45

కారణమాలా

ఉచ్చైర్గర్జగతి ధర్మత ఏవ సాధ్యా
 ధర్మార్జనం చ భువి భాగ్యవతామధీనమ్ ।
 భాగ్యోన్నతి ర్భవదనుగ్రహయోగగమ్యా
 సర్వార్థమూలవిహ దేవ తవాంఘ్రిసేవా ॥ 46

ఏకావలీ

రత్నస్తమ్భసమాననుందరతర ప్రోత్తుజ్జ జానుద్వయం
 జానుప్రాస్తవిలమ్బి బాహుయుగళిం దోర్లమ్బికర్ణద్వయమ్
 కర్ణాంతాయతనేత్రపద్మయుగలం నేత్రాస్తనిర్యత్కృపా
 పూరం ధీరముదారమున్న స మముం శ్రీపార్థసూతం స్తుమః॥

మాలాదీపకమ్

పార్థస్యస్తనకూబరే నను భవాం

స్తవ్యయ్యప్యజాణ్డం మహాత్

తన్మధ్యేఽపి చ మధ్యమం జగదిదం

తస్యాస్తరే త్కౌతలమ్ ।

లీనోఽహం క్వచిద్రు జీవిబహులే

బహ్వాన్రత్వా ద్ద్వయోః

నాహం త్వత్కరుణాకటాక్షవిషయో

న త్వం మయా దృశ్యనే ॥

48

సారః.

కవివచనమేవ మధురం

సాలజ్కారం తదేతదతిమధురమ్ ।

అతిమధురాదపి మధురం

హరినామామృతరసాన్వితం తచ్ఛేత్ ॥

49

యథాసంఖ్యమ్.

రజ స్వత్వం తమశ్చేతి గుణత్రయవిభాగతః ।

సృష్టిసిత్యై న్నకరణధురీణాయ నమోఽస్తు తే ॥

50

పర్యాయః

క్షీరాభేరుద్భవస్తీ ప్రథమమథ సురైః
 స్వర్గలోకం ప్రణీతా ।
 పశ్చాత్పాతాశలోకే ఖగపతినిహితా
 యా సుధా సాఽద్య భూమా ।
 కృష్ణ ! త్వద్దివ్యలీలాలలితగుణగణాన్
 గాయతాం మానవానాం ।
 జిహ్వగ్రాన్నిస్సరస్తీనిపతతి సహసా
 శృణ్వతాం కర్ణరథే ॥

51

పరివృత్తిః

వాత్సల్యభారా ద్వివశాయ తుభ్యం
 దీనో మునిః కశ్చన ముష్టిమాత్రమ్ ।
 ధానాం దదన్ తే శ్రియ మాజహః
 కోఽయం విభో త్వత్కరుణాప్రకారః ॥

52

పరిసంఖ్యా

చిత్రమిదమతివిచిత్రం! వసుదేవసుతే రణాజ్ఞానం యాతే ।
 ప్రభవన్తి నరకబన్ధాః వ్రాయస్తైవ న పరత్ర ॥

వికల్పః

భక్తియోగాద్విరోధాద్భావ హరిమేవ స్మరేన్నరః ।
 యధాతథావాపి సకృత్ స్మృతోఽభీష్టాన్ దిశత్యసా ॥

సముచ్ఛయః.

యత్పాణిపల్లవ విధూత కశాప్రణాదై
 రుద్వేజితశ్రుతిపుటా పృతనా కురూణామ్ ।
 ధూనాతి ముహ్యతి విరాతి లురత్యభీక్ష్యం
 సూత స్స మా మవతు పార్థరథాధిరూఢః ॥

55

కారకదీపకమ్

గచ్ఛత్యాగచ్ఛతి చ పరితో వీక్షతే దత్తచక్షుః
 తిష్ఠత్యారాత్పునరపి పునః క్రేక్షతే దుగ్ధభాణ్డమ్ ।
 గోప్యస్తస్తాదపహితధియ స్సన్తు చోరోఽయమేతీ
 త్యేతచ్ఛ్చుత్వా హసితవదనః వాతుమాం గోపబాలః॥

సమాధిః

వినోదయన్ వేణురవేణ వత్సాన్
 యావత్స్వయం శ్రాంతిమువైతి కృష్ణః ।
 తాపద్వనే వాయువశాదుదేతి
 వంశధ్వనిర్వేణురవానుకారీ ॥

57

ప్రత్యసీకమ్

హే దేవదేవ ! భవదీయసఖాంశుజాలై
 ర్జైవాత్ప్రకోఽయ మధరీకృతనైజకాంతిః ।
 అద్యాపి పీడయతి హస్త నిశాసు నిత్యం
 త్వత్పాదపక్కుజ సనాభి సరోజబృన్దమ్ ॥

58

అర్ధాపత్తిః.

యదంఘ్రిసలిలోత్సేకాత్ స్థాణుస్సర్వేశ్వరోఽభవత్ ।
 తత్కృపా చేతనా నన్యా మద్ధరేదితి కా కథా ॥

59

కావ్యలింగమ్.

భోగభాగ్యోన్నతీనాం తు హేతుర్విష్ణుపదాశ్రయః ।
 యదాశ్రయబలాదేవ విశిష్యస్తే సురా దివి ॥

60

అర్ధాస్తరన్యాసః

యత్త్వం గవ్య మచూచురః ప్రతిదినంగోపాజ్ఞనానాం గృహే
 యద్ధాత్రీస్తనపాయినా తదసవః పీతా స్త్వయా శైశవే ।

తత్సర్వం స్తుతిరూపత స్త్వయీ సదా లోకై స్సముద్భుష్యతే ।
 ప్రాయః శ్రీమతి దోష ఏవ గుణతాం ప్రాప్నోతి హి శ్రీపతే!!

వికస్వరః

త్వయ్యర్పితాఖిలభరోఽహమనన్యమార్గః
 పాపాత్ క్రోఽపి నను నాధ । తవాఽనుపేక్ష్యః !
 నహ్యశ్రీ తేషు మహతాం గుణదోషచింతా
 దోషాకరం ఖలు మృడశ్శిరసా బిభర్తి ॥ 62

ప్రాధోక్తిః.

సువర్ణ శై లోపవన ప్రరూఢ
 బాల ప్రవాళారుణకాంతి కాన్తమ్ ।
 జగత్ప్రయ్యాపుణ్యఫలం మురారేః
 పాదామ్బుజం మే శుభమాతనోతు ॥ 63

సంభాషణా.

మాలిన్య కాటిల్యముఖాన్ స్వదోషాన్
 యదా జహా త్యేష జడశ్శశాంకః ।
 తదా భవద్దివ్యపదారవిన్ద
 నఖాంశుభి స్సామ్యముపేష్యతి ధ్రువమ్ ॥ 64

మిథ్యాధ్యపిసితః.

గగనాజ్ఞాన సంభూత పద్మాక్షమణిమాలికామ్ ।
 కరేకృత్వా జపక్ యోగీ గణయే త్వద్గుణాన్ ధ్రువం ॥

లలితమ్

క్వాహం మహామోహవిమూఢచేతాః
 క్వతే గుణా యోగిగణై రగమ్యాః ।
 వితస్తిభి ర్నేరుమహామహీధ్రం
 ప్రమాతు మద్య ప్రయతోఽస్మి మోహతో ॥ 66

ప్రసాద్ గాంధీ

శిష్యునదుగ్ధగ్రహణాయ కృష్ణః
 పీఠం హి కంచిత్రురితో విచిన్వన్ ।
 కుత్రాప్యకస్తాదధ దుగ్ధభాణ్ణ
 ఫలత్పదః స్తేరముఖోఽవతా స్మః॥

67

విశాదనమ్

భైష్ఠీ పార్శ్వగతా భవిష్యతి । గజ
 స్కంధేఽధిరోక్యైమ్యహం ।
 ధ్యాయాం చ పుస్త్రీయః ప్రతిపదం
 నీరాజయిష్యన్తి మామ్ ।
 హంహా! మే విభవస్తదేతి బహుధా
 సంచింతయంశ్చేదిరాట్ ।
 ఖల్వాటత్వ మగాత్తదేత దఖలం
 లీలాయితం తే ప్రభో॥

68

శిల్లాసః

ఏక స్సవహి జగత్త్రితయేఽపి ధన్య
 శ్శక్రాత్తజాత రథ కూబరదారుదణ్డః ।
 యోఽయం త్వదీయ మృదుపాద సరోజయుగ్ధ
 సంస్పర్శజం సుఖమనారతమన్వభుజ్జ్క ॥

69

అజ్ఞా

త్వత్ప్రేరితేన హి మయా కథితేఽత్ర కావ్యే
 దోషా యది స్యురపినామ న మేఽత్ర నిన్దా ।
 ఏణాదిషు న్వరగతి ర్యది సంవిభిన్ద్యాత్
 దోష స్స వాదయితు రేవ న వాద్యదోషః ॥

70

అనుజ్ఞా

విపదోఽభిభవస్తు నో యధేష్టం
 భగవద్ధ్యానపరం యదా మనస్సాస్యత్ ।
 నహి భోగవిమూఢమానసానాం
 హరినామస్త రణే మనః ప్రవృత్తిః ॥

71

లేశః.

కృష్ణ త్వం యదులూఖలే నియమితో
 గోపాఙ్గనాభిః పురా ।
 యత్త్వాం ద్వారి నియుక్తవాక్ బలిరపి
 త్రైలోక్యరక్షాక్షమమ్ ।
 యద్దూత్యే వినియుక్తవాక్ యమసుత
 స్త్వాం సర్వలోకేశ్వరం ।
 త్వత్సౌలభ్యఫలం తదేతదఖిలం
 శ్రీ పార్థసూత! ప్రభో॥

72

ముద్రా

కరధృతగిరిః కాంతాకారః కిశోరవపుర్ధరః
 కిసలయపదః కీశైస్సేవ్యః కృపాకలశోదధిః ।
 కువలయదశశ్యామ శ్రీమాన్ కరీంద్రవర ప్రదః ।
 కృతనతజనోద్ధారః కామం తనోతు శుభం హరిః॥

73

రత్నావళీ

వస్తే భానుసహస్ర భాసురతనుం వస్తే శశాఙ్కాననం ।
 వస్తే భామ మహా గదర్పశమనం వస్తే బుద్ధైస్సంస్తుతమ్ ।
 వస్తే సర్వసురానుర వ్రజగురుం తం భార్గవీవల్లభం ।
 వస్తే సుస్థిరవైభవం సురనుతం శ్రీ పార్థసూతం ప్రభుమ్ ॥

తద్గుణః

యోఽయం సితాశ్వస్య రథే నిబద్ధాన్
 హయాన్ స్వకాన్త్యా హరితో వితన్వన్ ।
 ధత్తే క్షణం సంశయమర్కసూన్
 శ్శం ప్రహారే స పునాతు కృష్ణః ॥

75

పూర్వరూపమ్.

శశాంజులేఖావిశదీకృతోఽపి
 కపర్దినః పిఙ్గజటాకలాపః ।
 త్వత్పాద వీరీ కనకప్రభాభిః
 పున స్వరూపం ప్రకటికరోతి ॥

76

ఆతద్గుణః

కృష్ణ త్వ మేష నవనీరద నీలకాయః
 సత్వాత్త నాం శుచిని మానసపుణ్డరీకే ।
 నిత్యం స్థితోఽపి న కదాచిదుదేతి తత్ర
 మాలిన్య మిత్యహహ హన్త విచిత్రమేతత్ ॥

77

అనుగుణః

గానధ్వని ర్గోపవధూజనానాం
 వంశస్వనః కోకిలకూజితం చ ।
 వనే మురారే ర్దురళీరవస్య
 విశేషమాధుర్య ముషానయన్తి ॥

78

మీలనమ్

కళిన్దజాతీరతమాలకుఙ్కణే
 నిలీయ కృష్ణో నవనీరదాభః ।
 నాలక్షీ లీన గ్రహకాతుకేషు
 విచిన్వతా గోపవధూజనేన ॥

79

సామాన్యమ్

జిజ్ఞాసవ శ్చైర్యరతం మురారేః
 పరీక్షమాణా బహుధాపి గోప్యః
 బిమ్బాబ్ధరే వేణుకిణాజ్కి తేఽస్య
 న జజ్ఞిరే దన్తహతిక్షతాని ||

80

ఉన్నీలనమ్

సమానవర్ణై స్సహ గోపబాల్తైః
 క్రీడన్నపి ప్రాకృతబాలవత్త్వమ్ |
 అప్రాకృతం త్వాం వివృణోతి కోఽపి
 తేజోవిశేష స్త్వయి సర్వభోగ్యః ||

81

విశేషః

సరూప శీలై స్సహగోపబాల్తైః
 స్సమానధర్తా విహరన్నపి త్వమ్ |
 లోకాద్భుతం తే చరితం పృథివ్యా
 మప్రాకృతత్వం ప్రకటికరోతి ||

82

ఉత్తరమ్

కింసు తపో? హరిభజనమ్
 కోనామ జపోఽస్య సత్కథాలాపః |
 కో యజ్ఞ స్తత్యేవా
 కో లాభో | వైష్ణవేషు సహవాసః ||

83

సూక్ష్మమ్

సంకేత దేశావగమోత్సుకానాం
 క్రీడాసఖానామవగమ్య భావమ్
 స్వమాతు రజ్జే విహరన్తురారిః
 వేణీం విమృద్నాతి కరేణ తస్యాః ||

84

ఓహింప

అ చ్చర్లహా త్కృష్ణ మవేక్ష్య యాంతం
నిరూపయ స్తీవ తదీయచౌర్యమ్ |
కాచిత్కరే తస్య వితీర్య నస్త్రం
ప్రమృజ్య తామాననమితియోచత్ ||

85

వ్యాజోక్తి

కాచిద్వధూ ర్వారి నిహరకాలే
కృష్ణాన్గంస్పర్శజాతకిమ్పా |
నను శైత్యం యమునాజలస్యే
త్యాచ్ఛాదయత్యాత్త మనోనురాగమ్ ||

86

గుఢోక్తి

ఏహ్యేహి స త్సే కీమా ముహ్యసి త్వం
గోభీస్సమ స్తాన్ని చితేత్ర దేశే
కృష్ణే వివిక్తేత్ర తప్రాపభోగ్య
స్పంద్యశ్యతే శాద్వలనవిభాగః ||

87

విస్మతోక్తి

కుతోద్య రాధా కుపితా త్వయీతి
పృష్టో జనన్యా ననుదేనసూనుః
మమాపరాధస్య హి యుక్తమేత
దిత్యాహ నాకూతమవేక్ష్య రాధామ్ ||

88

యుక్తి

మాతర్కా ముపరుధ్య నిర్భరకుచా
భోగేషు గోపాజ్ఞనాః |
నిష్పిం షన్తి బలాద్భుజై రసకృది
త్యేవంగురూణాం పురః

స్వైరం వ్యాహరతశ్శిశోర్భగవతః
 కాచిన్నిరోద్ధం వచః।
 గవ్యంతద్వదనే నివేశ్యముహుర
 ప్యాన్వాదియంత్యజ్జులిమ్॥

89

లోకోక్తిః.

సంద త్తకర్ణా హరికీర్తనేషు
 ధుస్వన్తు మర్త్యా నిజపాప శేషమ్।
 నిరీక్ష్య వాతాగమసన్నివేశం
 కృషీవలా ధాన్యతుపం నుదిన్తి॥

90

చౌర్యాహృతే దుగ్ధఘటే విషణ్ణాం
 గోపీం సఖి కాచన సాన్వయన్తీ
 చోరం గృహః స్తర్గతమిశ్వరోఽపి
 జ్ఞాతుం నశక్త స్వయమిత్యవ్రాచత్ ॥

91

ఐకోక్తిః

కిం దన్తక్షతి రత్రనాథ! దయితే కర్ణప్రహారవ్రణః ।
 హంహాః! తాదృ శతీక్ష్యకర్ణవలయాకాఽసౌతవప్రేయసీపి
 రాధేయస్యశరైః ప్రియే నఖిలు మే పుతోఽస్తి నాధేత్యసా
 రాధామాధవయోర్వచఃపరిణతిః పుష్టాతుయుష్టావసదాః॥

స్వభావోక్తిః.

ఆనన్ద మన్ధరతయాఽర్ధనిమిలతాక్షై
 రుత్తంభితశ్రుతిభి రుద్గతవాలమూలైః
 ఉద్గీవకైః పశుభిరాదృతవేణుగానః
 పిఞ్చావతంసనుభగస్స పునాతు కృష్ణః॥

93

భావికమ్

హస్తావలన్చిత కిశం ధృతసాంబజన్యం
 రూఢం తవాద్భుతమిదిం పరిశశ్యతాం నః!
 అగ్రే ప్రస్మత్తమిస భాషి పురా నివృత్త
 చూయోధనం తదిహ కౌరవ సాణ్ణవానామ్॥

94

అత్యుక్తి

ఉంష్ట్రాభ్యాం కహనాకెర్షిరహరే
 స్తేజ్జైర్షభాక్రస్తధా
 రామాస్త్రేణచ సంహృతౌ నిశిచరా
 జాతౌ పునర్భుతలే

త్విద్దోర్దండవిమర్దనాత్తు న తయో
 ర్భూమా పునస్సంభవః

శౌర్యోష్టా దుర్గ్రహ స్తన యతో
 జన్తాస్తరం దహ్యతే ॥

95

కదాత్తమ్

బృన్దారణ్యం హి తత్క్షేత్రం ద్యత్ర భృగుః పురా!
 రమా మాధవయో శ్చక్రే సాణిగ్రహణ మజ్జలమ్॥ 96

నిరుక్తి

సాపక్షయాన్నరకభీతి మపోహ్య ఘోరాం
 భక్తాన్ సముద్ధరసి యత్త్వమభీష్టదానాత్ ।
 నానే తదాగమవిదః ప్రవదన్తి లోకే
 త్వాం కృష్ణ! కామజనకం నరకాన్తకం చ॥

97

ప్రతిపేదః

నాహం ధ్రువౌ నచ కరీ నచ పార్థజాయా
 భక్తాస్తు తే తవ కృపావిషయా బభూవుః
 పాపోఽస్మ్యనన్యగతికోఽస్మిచ నాస్తికోఽస్మి
 తం మామనుద్ధృతవచః కరుణా కుతస్తే॥

98

విధిః.

నమోఽస్తు తస్మై కృష్ణాయభక్తాభీష్టప్రదాయినే
 యత్ప్రసాదిబలేనైవ విజయో విజయోఽభవత్ ॥

99

హేతుః

యత్పాదాబ్జయుగం తపఃపరిణతి
 స్వత్వాత్కనాం యోగినాం
 యత్సౌందర్యభరోఽపి గోపవనితా
 పృథ్వీనాం నేత్రోత్సవః
 యస్యాఽపాఙ్గయురీ వినమ్రజసతా
 సాభాగ్యపారమ్పరీ
 భూభారోత్తరణార్థ మాత్తజనుషే
 కృష్ణాయ తస్మై నమః॥

100

సంపూర్ణమ్.

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు

